

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

РОЗ'ЯСНЕННЯ

13 серпня 2025 року

№ 195 -р/з

Щодо переведення державних службовців на рівнозначну або нижчу посаду державної служби у 2025 році в державних органах, що провели класифікацію посад державної служби

Відповідно до пункту 3 частини третьої статті 13 Закону України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII «Про державну службу» (далі – Закон № 889) НАДС роз'яснює.

Відповідно до статті 41 Закону № 889 державний службовець з урахуванням його професійної підготовки та професійних компетентностей може бути переведений без обов'язкового проведення конкурсу:

1) на іншу рівнозначну або нижчу вакантну посаду в тому самому державному органі, у тому числі в іншій місцевості (в іншому населеному пункті), – за рішенням керівника державної служби або суб'єкта призначення;

2) на рівнозначну або нижчу вакантну посаду в іншому державному органі, у тому числі в іншій місцевості (в іншому населеному пункті), – за рішенням суб'єкта призначення або керівника державної служби в державному органі, з якого переводиться державний службовець, та суб'єкта призначення або керівника державної служби в державному органі, до якого переводиться державний службовець.

Державний службовець, призначений на посаду без конкурсу, не може бути переведений на вищу посаду державної служби без проведення конкурсу.

Переведення здійснюється лише за згодою державного службовця.

Згідно зі статтею 2 Закону № 889 рівнозначна посада – це посада державної служби, що належить до однієї підкатегорії посад державної служби з урахуванням рівнів державних органів.

Статтею 6 Закону № 889 передбачено, що посади державної служби в державних органах поділяються на категорії та підкатегорії залежно від порядку призначення, характеру та обсягу повноважень, змісту роботи та її впливу на прийняття кінцевого рішення, ступеня посадової відповідальності, необхідного рівня кваліфікації та професійних компетентностей державних службовців.

Визначення підкатегорій посад державної служби та прирівняння посад державної служби проводиться Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 року № 15 (зі змінами) затверджено Перелік посад державної служби, що прирівнюються до відповідних підкатегорій.

Водночас Законом України від 11 березня 2025 року № 4282-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо впровадження єдиних підходів в оплаті праці державних службовців на основі класифікації посад» (далі – Закон № 4282), передбачено, що до внесення змін у Закон № 889 *рівнозначною посадою державної служби в державному органі, що провів класифікацію посад державної служби*, визначається посада державної служби, що належить до тієї самої категорії і того самого рівня посад державної служби з урахуванням юрисдикції державного органу.

У той же час Законом № 4282 не визначено поняття «вища посада» і «нижча посада».

Проаналізувавши положення законодавства, можна дійти висновку, що:

вища посада – це посада державної служби, яка належить до вищої категорії, або яка належить до вищого рівня посад державної служби незалежно від юрисдикції державного органу, а також посада державної служби у державному органі з вищою юрисдикцією в межах одного рівня посад державної служби;

нижча посада – це посада державної служби, що належить до нижчої категорії, або належить до нижчого рівня посад державної служби незалежно від юрисдикції державного органу, а також посада державної служби у державному органі з нижчою юрисдикцією державного органу в межах одного рівня посад державної служби.

Каталог типових посад державної служби і критерії віднесення до таких посад, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2023 року № 1109 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2025 року № 369) (далі – Каталог), визначає перелік сімей та рівнів типових посад державної служби, містить їх опис з метою проведення класифікації посад державної служби.

Пунктом 12 Каталогу зазначено, що *класифікаційний код посади* визначається відповідно до таблиці класифікації посад державної служби згідно з додатками 1-27 шляхом послідовного проставлення через дефіс цифр, якими позначені: сім'я посад; рівень посад; юрисдикція та тип державного органу.

Згідно із пунктом 2 Каталогу рівень посади – це ознака, що відображає якісні відмінності у характеристиках складності та відповідальності роботи на певному рівні службової діяльності на посадах державної служби.

Відповідно до пункту 8 Каталогу кожна сім'я включає посади різних рівнів відповідно до ролі та місця посади в організаційній структурі державного органу, основної мети посади. Кожен рівень позначається римською цифрою. Усього визначено дев'ять рівнів посад державної служби.

Так для посад державної служби категорії «А», які є керівниками державної служби в державних органах або здійснюють колективне керівництво колегіальним державним органом, та посад державної служби категорії «Б», які є керівниками державної служби в державних органах визначено:

I (перший) керівний рівень;

II (другий) керівний рівень;

III (третій) керівний рівень;

Для посад державної служби категорії «Б»:

IV (четвертий) керівний рівень;

V (п'ятий) керівний рівень;

VI (шостий) керівний рівень.

Для посад державної служби категорії «В»:

VII (вищий) фаховий рівень;

VIII (середній) фаховий рівень;

IX (початковий) фаховий рівень.

Згідно із додатками до Каталогу до I (першого) керівного рівня належить вище колективне керівництво колегіальним державним органом або вища керівна посада державної служби в державному органі у складі апарату (секретаріату) державного органу, юрисдикція якого поширюється на всю територію України.

До II (другого) керівного рівня належить вища керівна посада державної служби в державному органі у складі апарату (секретаріату) державного органу, юрисдикція якого поширюється на територію Автономної Республіки Крим, однієї або кількох областей, м. Києва та Севастополя.

До III (третього) керівного рівня належить вища керівна посада державної служби в державному органі у складі апарату (секретаріату) державного органу, юрисдикція якого поширюється на територію одного або кількох районів, районів у містах, міст обласного значення.

До IV (четвертого) керівного рівня належить посада керівника, який очолює самостійний структурний підрозділ, до складу якого входять інші структурні підрозділи у складі державного органу, його апарату (секретаріату).

До V (п'ятого) керівного рівня – посада керівника, який очолює структурний підрозділ у складі самостійного структурного підрозділу та має у підпорядкуванні декілька структурних підрозділів або очолює самостійний структурний підрозділ (служба, відділ, відділення, сектор), до складу якого не входять інші структурні підрозділи.

До VI (шостого) керівного рівня – посада керівника, який очолює структурний підрозділ, що входить до складу самостійного структурного підрозділу та не має у складі інших структурних підрозділів, або очолює структурний підрозділ у складі іншого структурного підрозділу державного органу, його апарату (секретаріату).

До VII (вищого) фахового рівня – посада державної служби, яка входить до складу структурного підрозділу державного органу, його апарату (секретаріату) або є окремою посадою категорії «В» у разі недоцільності утворення структурного підрозділу та передбачає забезпечення надання публічних послуг або прийняття рішень щодо надання публічних послуг за відповідним напрямом.

До VIII (середнього) або IX (початкового) фахового рівня – посада державної служби, яка входить до складу структурного підрозділу державного органу, його апарату (секретаріату).

Пунктом 10 Каталогу передбачено, що посади заступників керівників державної служби в державних органах або заступників керівників та членів колегіальних державних органів класифікуються за посадами керівників державної служби в державному органі або керівників колегіальних державних органів.

Рівень посади заступників керівників структурних підрозділів визначається за посадами керівників таких підрозділів.

Пунктом 11 Каталогу передбачено, що юрисдикція та тип державного органу визначаються відповідно до вимог закону, яким визначено умови оплати праці державних службовців на основі класифікації посад.

Законом № 4282 статтю 51 Закону № 889 викладено у новій редакції.

Так частиною сьомою статті 51 Закону № 889 передбачено поділ державних органів за юрисдикцією, а в межах юрисдикції – за типами.

Водночас зазначена частина статті 51 Закону № 889 відповідно до розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 4282 набирає чинності з 01 січня 2026 року.

Разом з тим пунктом 12 розділу «Прикінцеві положення» Закону України від 19 листопада 2024 року № 4059-IX «Про Державний бюджет України на 2025 рік» (далі – Закон № 4059) встановлено юрисдикцію державних органів:

1) державні органи, юрисдикція яких поширюється на всю територію України;

2) державні органи, юрисдикція яких поширюється на територію Автономної Республіки Крим, однієї або кількох областей, міст Києва та Севастополя, регіональні відділення постійно діючого державного органу, створеного Президентом України, територіальні органи центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через керівника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, районів у містах, міст обласного значення;

3) державні органи, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, районів у містах, міст обласного значення.

Таким чином, наразі при переведенні державних службовців відповідно до статті 41 Закону № 889 в тому самому державному органі або з одного державного органу до іншого, *що провели класифікацію посад*, має враховуватися:

категорія посад державної служби, визначена статтею 6 Закону № 889;

рівень посад державної служби, встановлений постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2023 року № 1109 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2025 року № 369);

юрисдикція державних органів, передбачена пунктом 12 розділу «Прикінцеві положення» Закону № 4059.

Звертаємо увагу, що після набрання чинності Законом № 4282 підкатегорії посад державної служби не застосовуються для визначення рівнозначності посад в державних органах, що провели класифікацію посад державної служби.

Законодавством про державну службу не врегульовано питання переведення державного службовця з державного органу, що не провів класифікацію посад державної служби, на рівнозначну або нижчу посаду в державний орган, що провів класифікацію посад державної служби, оскільки некласифіковані посади не можуть бути прирівняні до класифікованих.

Приклад 1

Посада «начальник управління у складі департаменту Київської міської державної адміністрації» належить до V (п'ятого) керівного рівня посад державної служби категорії «Б» в державному органі, юрисдикція якого поширюється на територію міста Києва.

Посада «начальник управління структурного підрозділу районної в місті Києві державної адміністрації» (структурний підрозділ із статусом юридичної особи публічного права) належить до III (третього) керівного рівня посад державної служби категорії «Б» в державному органі, юрисдикція якого поширюється на територію району у місті Києві.

Посада «начальник управління структурного підрозділу районної в місті Києві державної адміністрації» (III керівний рівень) належить до вищого керівного рівня ніж посада «начальник управління у складі департаменту Київської міської державної адміністрації» (V керівний рівень).

Отже, начальник управління у складі департаменту Київської міської державної адміністрації, який призначений на посаду державної служби на підставі положень Закону № 889, не може бути переведений відповідно до статті 41 Закону № 889 на посаду начальника управління структурного підрозділу районної в місті Києві державної адміністрації.

Приклад 2

Посада «начальник відділу у складі управління центрального органу виконавчої влади» належить до V (п'ятого) керівного рівня посад державної служби категорії «Б» в державному органі, юрисдикція якого поширюється на всю територію України.

Посада «начальник управління центрального органу виконавчої влади» належить до IV (четвертого) керівного рівня посад державної служби категорії «Б» в державному органі, юрисдикція якого поширюється на всю територію України.

Посада «начальник управління центрального органу виконавчої влади» (IV керівний рівень) є вищою посадою державної служби категорії «Б», ніж посада «начальник відділу у складі управління центрального органу виконавчої влади» (V керівний рівень).

Отже, начальник відділу у складі управління центрального органу виконавчої влади, який призначений на посаду державної служби на підставі положень Закону № 889, не може бути переведений відповідно до статті 41 Закону № 889 на посаду начальника управління цього ж державного органу.

Приклад 3

Посада «директор департаменту міністерства» віднесена до IV керівного рівня посад державної служби категорії «Б» і посада «заступник директора департаменту міністерства» віднесена до IV керівного рівня посад державної служби категорії «Б», тобто посади є рівнозначними.

Отже, заступник директора департаменту міністерства, який призначений на посаду державної служби на підставі положень Закону № 889, може бути переведений відповідно до статті 41 Закону № 889 на посаду директора департаменту міністерства.

Приклад 4

Посада «головний спеціаліст міністерства», віднесена до VIII (середнього) фахового рівня посад державної служби категорії «В», і є нижчою посадою по відношенню до посади «головний спеціаліст міністерства», яка віднесена до VII (вищого) фахового рівня посад державної служби категорії «В».

Отже, головний спеціаліст міністерства (VIII (середній) фаховий рівень), який призначений на посаду державної служби на підставі положень Закону № 889, не може бути переведений відповідно до статті 41 Закону № 889 на посаду головного спеціаліста міністерства (VII (вищий) фаховий рівень).

Додатково зазначаємо, що абзацом другим частини п'ятої статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» встановлено заборону на переведення державних службовців, призначених у період дії воєнного стану без конкурсного відбору.

Отже, переведення державних службовців, призначених на посади відповідно до положення частини п'ятої статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», на інші посади державної служби не допускається.

Також звертаємо увагу на необхідність врахування вимог частини першої статті 41 Закону № 889, якою передбачено, що державний службовець може бути переведений без обов'язкового проведення конкурсу з урахуванням його професійної підготовки та професійних компетентностей.

Окремо повідомляємо, що роз'яснення міністерств, інших центральних органів виконавчої влади мають лише інформаційний характер і не встановлюють правових норм.

Голова

Наталія АЛЮШИНА